

1925
227

Bütün elqələrin proletarı, birlesini

A. ZAJIK.

АРХИВ

Kiraət qitabı.

قراة کتابی

272 (075)

Baql.
1925

27

Molla Pənah Vakif.

Molla Pənah Vakif zamanının ən kuvvətli əajiri olmyz, bejuq zə'n (zan) və zəhrət kazanmıdır. İsmi belə zərbil-məsəl həqmunə qeçərəq, „Hər okyjan Molla Pənah olmaz“ dejərlər,

Vakif-Salahlı qəndində dogmyz və ilq tərbiyə və təhsilini orada almı; mə'lymatını juqsəltməq uçun Qəncəyə qedib, oranın ən məshyr alimləri və simafarı ilə qəruəmuəz və mə'lymatını artırmıdır. Vakif qəzəl bir alim, həmdə qəzəl bir əajir olaraq, Salahlıja dənmuədur.

Istər oranın, istər Salahlı jajlalarıının qəzəl təbiəti Vakifin əajirliq iste'dadıni, daha qənc iqən, okzə-maga bəzlamı, 1766-nci sənədə Qırcustanda bəz verən karıdırklar səbəbinə Kazak mahalından bir çokları qəçməyə məcbyr oldyqları, qibi, Vakif də Karabaga qəçub, orada saqın olmyz. İste'dadı, sajesində az zamanda Karabag əhalı, içində məshyr olyb, „Pənah xanın ən mukərrəb adamlarından olmyzdyr. Pənah xandan sonra İbrahim xanın dəxi hərmət və məhəbbətini kazanmı, və onyn muəaviri olmyzdyr.

1797-də İran əahı Məhəmməd xan-i Kacar Kafkaza hucym edib, Qırcustanı alt-ust edəndən sonra, Karabag üzərinə jurumu, bir aj muharibədən sonra, İbrahim xan məglyb olaraq, Belokan qəndinə kaçmı, və məhəmməd əah-i Kacar Karabagı zəbt, xanın ən jakin adamlarını kətl və həbs etmişdir.

O cumlədən vakifi, ogly Həsən aga ilə həbsə almıdır. O qeçə Məhəmməd əah xidmətçisi tərəfindən kətl olyndygyna qərə, Vakif və ogly Həsən aga

həbsdən azad olmyə və Məhəmməd xanın kətli barəsində dosty Vədadijə mənzym olaraq by məqtyby jazmışdır.

Ej Vədadi, qərdis-i dəvran-i qəç rəftarə bak!
Ryzojara kıl tamaza, qarə bak, qirdarə bak!
Əhl-i zulmu necə bərbad ejlədi bir ləhzədə.
Həq-i adil, padsah-i kadiri kəhharə bak!
Subh səndu, səb qi xəlkə kiblə idi bir çırak;
Ofecəqi ikbalı qər, qunduzdəqi idbarə bak!
Tac-i sərdən taqi ajrıldı dimag-purguryr;
Pajmal oldy təpiqlərdə səri sərdarə bak!
İbrət et Aga Məhəmməd xandan, ej qəmtər qədə!
Ta həjatın var iqən, nə sah, nə xynxara bak!...

Məhəmməd xanın vəfatından istifadə edərək, İbrahim xanın kardəzi ogly Mehrabalı, bəj Karabag xanlığını ələ qeçirmis və İbrahim xanın jakın adamlarını tamam kətl etdirmişdir qi, Vakif və ogly Həsən aga dəxi o sırada öldürülmüşdür. Məzarı, Əyzadadır.

Şejirlərindən numyna.

Bajram oldy, heç bilmirəm, nejləjim?
Bizim evdə doly çyval da jokdyr.
Dujulə jag hamı çokdan kyrtlyb,
Ət heç ələ duzməz, motal da jokdyr.
Allaha biz oldyk nazuqur bəndə
Bir səz desəm dəxi kojmazlar qəndə.
Xalk batıb nogyla, səqərə, kəndə;
Bizim evdə axta zogal da jokdyr.
Bizim by dunjada nə malımız var,
Nə də evdə sahib qamalımız, var
Vakifl əjunmə qi, qamalımız var;
Allaha suqr olsyn, qamal da jokdyr.

Dosty Vədadijə jazdığı məqtyb.

Ej Vədadi, jenə xan kylligynda
Kaim olyb, nə kijamət ejlərsən;
Jaman qəzdən allah əzu saxlasın,
İxlas ilə, qisi, xidmət ejlərsən ...

Belə dyrsan o kapıda kiz və jaz,
Jetizəriq bir çərəjə sərfəraz;
By dogry jolyndan əjilsən bir az,
Jəkin bil qi, çok xəjanət ejlərsən.

Bizim hərəmlərdir kyran oxyjan,
Ustundən, başından ənbər kokyjan;
Onlar dəjil ərqən, çatı tokyjan
Qimin isin qimə nisbət ejlərsən?

Kapıda yzadır yzyn qəbəni,
Sajak dyr, tojyga jedirmə dəni,
Arvat dəjə-dəjə öldürər səni,
Nə belə jatarsan, kəflət ejlərsən?

Xoz halına sənin yzyn dırnaklı,
Baldırı çirməqli, jalın ajaklı,
Jorganı, jasdığı tozly, topraklı
Həmdəm ilə hərdəm səhbət ejlərsən.

Axsam sabah dyryr əlində çatı,
Byzag baglar, qələr tymarlar atı,
Palçıga bylanır sury - syfatı;
Elə zadla sən də ulfət ejlərsən.

Əli myrdar, qədər, xəmir jogryrar,
Cady-bitiq ilə ysak dogryrar,
Səz xəbər alanda, çır-çır çığırar,
Kylakların batar, həjbət ejlərsən.

Əllərin, uzlərin jydykları jok,
Jazlarında dogry dediqləri jok,
Əsil çobandırlar, duduqləri jok;
Onlar ilə hərdəm səhbət ejlərsən.
